

නිකුත් කළේ ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව

දිනය 2024 සැප්තැම්බර් 27

මුදල් ප්‍රතිපත්ති විවරණය: අංක 05 - 2024 සැප්තැම්බර්

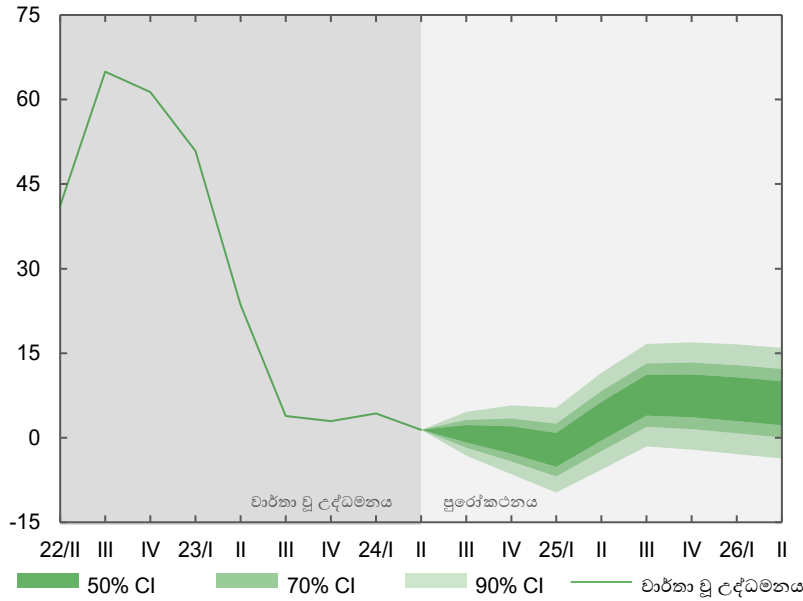
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික දැනට පවතින මට්ටමේ පවත්වා ගනී

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය 2024 සැප්තැම්බර් මස 26 වැනි දින පැවති රැස්වීමේ දී මහ බැංකුවේ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය (SDFR) සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (SLFR), පිළිවෙළින්, සියයට 8.25 සහ සියයට 9.25 ලෙස දැනට පවතින මට්ටමේ පවත්වාගෙන යෑමට තීරණය කළේය. ආර්ථිකයට එහි උපරිම ධාරිතා මට්ටම කරා ළඟා වීමට සහාය වෙමින්, මැදි කාලීනව, උද්ධමනය ඉලක්කගත සියයට 5ක මට්ටමේ පවත්වාගෙන යෑම සඳහා වත්මන් සහ අපේක්ෂිත සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතා මෙන්ම දේශීය හා ගෝලීයව ඇතිවිය හැකි අවදානම් හා අවිනිශ්චිතතා පිළිබඳව ද මනාව සලකා බැලීමෙන් අනතුරුව මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය මෙම තීරණයට එළැඹිණි. විශේෂයෙන්ම පරිපාලිත මිල ගණන් වෙනස් කිරීම සහ සැපයුම් තත්ත්වයන්ගේ වර්ධනය හේතුවෙන් ඉදිරි කාර්තු කිහිපය තුළදී උද්ධමනය ඉලක්කගත සියයට 5ට වඩා බෙහෙවින් අඩු මට්ටමක් දක්වා පහළ යෑමේ හැකියාවක් පවතින අතර, නුදුරු කාලීනව අවධමනයක් වාර්තා කිරීමේ හැකියාවක් ද පවතින බව මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය නිරීක්ෂණය කළේය.

මතුපිට උද්ධමනය ඉදිරි කාලයේ දී ඉලක්කගත උද්ධමනයට වඩා අඩු මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි පුරෝකථනය කෙරේ

මෑත කාලීනව සිදු කළ විදුලි ගාස්තු සංශෝධන, ඉන්ධන සහ එල් පී ගෑස් මිල ගණන් අඩු කිරීම මෙන්ම නිතර මිල උච්ඡාවචන සහිත ආහාරවල මිල ගණන් සමස්තයක් ලෙස අඩු වීමත් සමඟ මතුපිට උද්ධමනය සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියේය. තවද, ආර්ථිකයේ යටිතල ව්‍යුහයේ ඉල්ලුම් තත්ත්ව පිළිබිඹු කරන මූලික උද්ධමනය ද අඩු වේගයකින් වුවද පහළ ගියේය. ඒ අනුව, ඉදිරි මාසවලදී මතුපිට උද්ධමනය ඉලක්කගත උද්ධමන මට්ටමට වඩා සැලකිය යුතු ආන්තිකයකින් පහළ මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි නවතම පුරෝකථන මගින් පෙන්වනුම් කරන අතර මූලික උද්ධමනය සාමාන්‍යයක් ලෙස දැනට පවතින මට්ටමට ආසන්නව පවතිනු ඇතැයි පුරෝකථනය කෙරේ. 2025 වසරේ දෙවන භාගයේ දී, උද්ධමනය තාවකාලිකව එහි ඉලක්කගත මට්ටමට වඩා ඉහළ ගියද සුදුසු ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල සහායෙන් මැදි කාලීනව ඉලක්කගත සියයට 5ක මට්ටමේ පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

**කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය* මත පදනම් වූ මතුපිට උද්ධමනයේ පුරෝකථන
(කාර්තුමය සාමාන්‍යය, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය, %)**

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු කාර්යමණ්ඩල පුරෝකථන

*උද්ධමන ව්‍යාප්ති සටහනෙහි (Fan chart) 2022 වසරේ සිව්වන කාර්තුව දක්වා වාර්තා කරන ලද දත්ත කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (2013=100, සෘතුමය වශයෙන් ඇතිවන බලපෑම් ඉවත් කරන ලද (seasonally adjusted)) මත පදනම් වන අතර මෙම කාල සීමාවෙන් පසු දත්ත කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (2021=100, සෘතුමය වශයෙන් ඇතිවන බලපෑම් ඉවත් කරන ලද) මත පදනම් වේ. 2024 සැප්තැම්බර් මස පුරෝකථන වාරයේ දී පැවති සියලුම දත්ත මත පුරෝකථන පදනම් වේ.

සටහන: උද්ධමන ව්‍යාප්ති සටහන මගින් මූලික පුරෝකථන පථය වටා පවතින අවිනිශ්චිතතාව ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වන පරිදි වූ විශ්‍රම්භ පරාස භාවිත කිරීමෙන් විදහා දැක්වේ. රූප සටහනේ දැක්වෙන විශ්‍රම්භ ප්‍රාන්තර (Confidence Intervals, CI) මගින් මැදිකාලීන උද්ධමනය විචලනය විය හැකි අගය පරාසයන් දක්වයි. උදාහරණයක් ලෙස, තද කොළ පැහැති ප්‍රදේශය සියයට 50 විශ්‍රම්භ ප්‍රාන්තරය නිරූපණය කරන අතර, එමගින් උද්ධමනයේ සැබෑ අගය මෙම පරාසය තුළ පැවතීමේ සියයට 50ක සම්භාවිතාවක් පවතින බව හඟවනු ලබයි. විශ්‍රම්භ පරාසයන් මගින් උද්ධමනය දීර්ඝ කාලයකට පුරෝකථනය කිරීමේදී ඇතිවිය හැකි අවිනිශ්චිතතාවයේ ඉහළ යෑම පෙන්නුම් කරයි.

සටහන: පුරෝකථනයක් යනු පොරොන්දුවක් හෝ බැඳීමක් නොවේ.

මෙම පුරෝකථන, 2024 සැප්තැම්බර් මස පුරෝකථන වාරයේ දී පැවති දත්ත, උපකල්පන සහ විනිශ්චයන් මත පදනම්ව සිදු කර ඇත. එම පුරෝකථන වාරයේ පැවති ශෝලීය බලශක්ති සහ ආහාර මිල සිළිබඳ වන පුරෝකථන; ක්‍රමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත්වන ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන වෙළඳ හවුල්කරුවන්ගේ ආර්ථික වර්ධනය; ණය ප්‍රතිවප්‍රග්‍යානකරණ ක්‍රියාවලිය යටතේ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදයේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩසටහනේ පුරෝකථන අනුව අපේක්ෂිත දේශීය රාජ්‍ය මූල්‍ය ඉදිරි දැක්ම සහ ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය මගින් නිරූපණය වන ශෝලීය මූල්‍ය තත්ත්ව යනාදී කරුණු මත මෙම පුරෝකථන රඳා පවතී. තවද, ආර්ථික ආකෘති මගින් ලබාදෙන පොලී අනුපාතික මාර්ගය සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇතිවන සාර්ව ආර්ථික ක්‍රියාමාර්ග මත පුරෝකථන රඳා පවතී. මෙම උපකල්පනවල සිදුවන සැලකිය යුතු මට්ටමේ වෙනස්කම් සැබෑ උද්ධමනය, පුරෝකථනය කළ මාර්ගයෙන් අපහසුතාව වීමට හේතු විය හැකිය.

ඉහළ වැටුප් සඳහා ඇති ඉල්ලුම සාක්ෂාත් වීමට ඇති හැකියාව; අයහපත් කාලගුණ තත්ත්ව හේතුවෙන් කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනයට සිදු විය හැකි බලපෑම; ඉහළ මට්ටම්වලින් විනිමය අනුපාතිකය අවප්‍රමාණය වීමට ඇති හැකියාව; අපේක්ෂිත රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා මාර්ගයෙන් යම් අපහසුතාවක් සිදු වීමට ඇති හැකියාව සහ අවිනිශ්චිතතාව මධ්‍යයේ ශෝලීය ආහාර සහ බලශක්ති මිල කෙරෙහි ඇති විය හැකි ඉහළ පීඩනය වැනි සාධක මගින් උද්ධමන පුරෝකථන ඉහළ යෑමේ බලපෑම් ඇති කළ හැකිය. මේ අතර, උද්ධමන පුරෝකථන පහළ යෑමේ අවදානම් සැලකූ විට, අනෙකුත් සාධක අතර, මහජනතාවගේ මිලදී ගැනීමේ ශක්තිය හීන වීමේ දීග්‍ර කාලීන බලපෑම; ඉදිරියේදී සිදු විය හැකි භාණ්ඩ හා සේවා මත බදු අඩු කිරීම් වල සෘජු බලපෑම; සහ අත්‍යවශ්‍ය ද්‍රව්‍යවල සිදු විය හැකි මිල අඩු කිරීම් ඇතුළත් වේ.

දැනුවත් කිරීමක් නොවන බැවින් පවතින පරිදි උද්ධමන ඉදිරි දැක්මෙහි අපේක්ෂිත වෙනස්කම් නිරන්තරව මහජනතාවට සන්නිවේදනය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව කැපවී සිටියි.

දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් යථා තත්ත්වයට පත් වීම අඛණ්ඩව පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ

ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ඇස්තමේන්තුවලට අනුව, ආර්ථිකය 2024 පළමු කාර්තුවේ දී සියයට 5.3ක (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) වර්ධනයක් වාර්තා කිරීමෙන් අනතුරුව 2024 දෙවන කාර්තුවේදී සියයට 4.7කින් (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) වර්ධනය වී ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. 2024 වසරේ පළමු භාගයේ දී වාර්තා කරන ලද ඉහළ වර්ධනය 2024 වසරේ ඉතිරි කාලය තුළදීත් අඛණ්ඩව පවතිනු ඇති අතර, පෙර පුරෝකථනය කළ ප්‍රමාණයට වඩා ඉහළ වර්ධනයක් 2024 වසරේදී වාර්තා කරනු ඇතැයි නවතම ආර්ථික දර්ශක මගින් පෙන්නුම් කරයි.

සමස්තයක් ලෙස වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල පහළ යෑම අඛණ්ඩව පැවතීණි

පවත්නා ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය හා සමගාමීව වෙළඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික පහළ යමින් පවතී. මෙම ණය පොලී අනුපාතික අඩු වීමත් සමඟ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය 2024 මැයි මාසයේ සිට සැලකිය යුතු ලෙස ප්‍රසාරණය වී ඇති අතර, එම ණය වර්ධනය ආර්ථිකයේ සියලු ප්‍රධාන අංශ සඳහා ව්‍යාප්ත වී ඇති බව 2024 වසරේ දෙවැනි කාර්තුවට අදාළව ආර්ථිකයේ විවිධ අංශ සඳහා ලබා දුන් ණය පිළිබඳ දත්ත මගින් පිළිබිඹු වේ. අඩු වෙළඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික සහ දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් අපේක්ෂිත ලෙස යථා තත්ත්වයට පත්වීමේ සහායයෙන් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය ප්‍රසාරණය ඉදිරි කාලය තුළදී ද අඛණ්ඩව පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතර, ජනාධිපතිවරණය මධ්‍යයේ පැවති අවිනිශ්චිතතා හේතුවෙන් ඉහළ ගිය රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික, මැතිවරණයෙන් පසු පැවති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසියේ දී යම් පහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළේය.

2024 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළදී විදේශීය අංශය ශක්තිමත්ව පැවතීණි

අපනයන ඉපැයීම්වලට සාපේක්ෂව ආනයන වියදම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2023 අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයට සාපේක්ෂව 2024 අගෝස්තු මාසයෙන් අවසන් වූ මාස අට තුළදී වෙළඳ ගිණුමේ හිඟය (තාවකාලික) පුළුල් විය. මෙම කාලය තුළදී සංචාරක ඉපැයීම් සහ විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ලැබීම් ඉහළ ගිය අතර, එමගින් විදේශීය ජංගම ගිණුම ශක්තිමත් විය. මේ අතර, තාවකාලික විචලනයන් දක්නට ලැබුණ ද, 2024 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළදී එක්සත් ජනපද ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල සියයට 7කට වඩා අතිප්‍රමාණය වූ අතර, දළ නිල සංචිත වර්ධනය කරගැනීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් දේශීය වෙළඳපොළෙන් සැලකිය යුතු විදේශ විනිමය ප්‍රමාණයක් මිලදී ගන්නා ලදී. දළ නිල සංචිත ප්‍රමාණය 2024 අගෝස්තු මස අවසානය වන විට එක්සත් ජනපද ඩොලර් බිලියන 6.0ක් (චීන මහජන බැංකුවෙන් ලබාගත් විදේශ විනිමය හුවමාරු පහසුකම ඇතුළුව) විය. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සමඟ පවතින විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩපිළිවෙළ අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑම සහ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ ක්‍රියාවලිය කඩිනමින් අවසන් කිරීම විදේශීය අංශයේ ස්වාරක්ෂක තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමට සහාය වනු ඇත.

ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික දැනට පවතින මට්ටමේ පවත්වා ගනී

ඉහත දැක්වූ ප්‍රවණතා ඇතුළුව වත්මන් සහ අපේක්ෂිත සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතා සැලකිල්ලට ගනිමින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය, 2024 සැප්තැම්බර් මස 26 වැනි දින පැවති රැස්වීමේ දී මහ බැංකුවේ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය (SDFR) සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (SLFR), පිළිවෙළින්, සියයට 8.25 සහ සියයට 9.25 ලෙස දැනට පවතින මට්ටමේ පවත්වාගෙන යෑම යෝග්‍ය බව තීරණය කළේය. විශේෂයෙන්ම වෙළඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික අඛණ්ඩව අඩු වීම, පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය ප්‍රසාරණය වීම සහ අඩු උද්ධමන වාතාවරණයක් මධ්‍යයේ දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ශක්තිමත් ලෙස යථා තත්ත්වයට පත් වීම තුළින් වත්මන් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයෙහි අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ක්‍රමයෙන්

සාක්ෂාත් විමක් පෙන්වුම් කෙරෙන බව මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලයේ අදහස විය. මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය විසින් උද්ධමන ප්‍රවණතා සහ අනෙකුත් සාර්ව ආර්ථික විචලනයන් පිළිබඳ ලැබෙන දත්ත අධීක්ෂණය කිරීම සහ තක්සේරු කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කරන අතර, අවශ්‍ය පරිදි දත්ත පදනම් කරගත් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගනු ඇත.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණය	ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සහ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය නොවෙනස්ව පවතී	
	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය (SDFR)	8.25%
	නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (SLFR)	9.25%
	ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය (SRR)	2.00%

තොරතුරු සටහන:

මහ බැංකු අධිපති ආචාර්ය පී නන්දලාල් වීරසිංහ මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් 2024 සැප්තැම්බර් මස 27 වැනි දින පෙ.ව. 11.30ට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සන්ථාගාරයේ දී මාධ්‍ය හමුවක් පැවැත්වෙන අතර එය ෆේස්බුක් සහ යූ ටියුබ් ඔස්සේ සජීවීව විකාශය කෙරේ.

මිලභ මුදල් ප්‍රතිපත්ති නිවේදනය 2024 නොවැම්බර් මස 27 වැනි දින නිකුත් කිරීමට නියමිතය.

*දත්ත ඇමුණුම වෙත ප්‍රවේශය https://www.cbsl.gov.lk/sites/default/files/cbslweb_documents/mpr05_2024_s.pdf